

WERKBLAD WANDA VERDUIN

Zoek aanvullende informatie op internet:

www.joodsmonument.nl en www.joodsekindereninkampvught.nl

Bron 1. foto Wanda

Wanda Verduin is geboren op 20 augustus 1925.

Deze foto is van voorjaar 1940. Hoe oud is zij op deze foto?

.....

Op 17 januari 1943 komt zij samen met vader, moeder en broer Ernst in Kamp Vught.

Hoe oud is zij dan?

.....

Zoek aanvullende informatie op internet: www.joodsmonument.nl en/of

www.joodsekindereninkampvught.nl

Wat weten we over vooroorlogse leven van het gezin Verduin? Trek minimaal twee conclusies uit sociaal-economisch en sociaal-cultureel oogpunt.

.....
.....
.....
.....

Bron 2. dagboek Wanda

NJN is: Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie (zie ook bron 3).

Interpreteer de zin: "Als het zo doorgaat wordt ik ook nog Jodenhater, ik kan niet alleen onder joden leven." Wat kun je hieruit afleiden?

.....
.....
.....
.....

Welk gevoel spreekt het meest uit deze eerste pagina van haar dagboek? Licht toe.

.....
.....
.....
.....

Bron 3. briefkaart NJN

Lees het kaartje aandachtig. Wat is hier aan de hand? In welke ontwikkeling in de Nederlandse samenleving past dit? Betrek de datering van de bron in je antwoord, en gebruik de Tijdlijn.

.....
.....
.....
.....

Hoe interpreteer je het aanbieden van de kalender?

.....
.....
.....
.....

Bron 4. citaat

Welke indruk krijg je van Wanda? Geef twee karakterbeschrijvingen. Kijk ook nog eens naar bron 2.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Hoe betrouwbaar en hoe waardevol is deze bron als het er om gaat Wanda te beschrijven?

.....
.....
.....
.....

Waarom moeten Ernst en Wanda van hun eigen school af?

.....
.....
.....
.....

Pak de tijdlijn erbij. Welke maatregelen volgen hierna? Noem drie dingen die Wanda niet meer mag. Wat valt op?

.....
.....
.....
.....

Bron 5. foto razzia

Het gezin van Wanda wil onderduiken. Voor iedereen is een onderduikplek geregeld, en zelfs nog een reserve-adres. Maar vlak voor ze gaan onderduiken worden ze opgepakt bij een razzia.

Stel: ze zijn op tijd met onderduiken. Is dit een garantie op overleven?

.....
.....

Wat is er, naast moed, voor nodig om Joden bij je thuis onder te laten duiken?

.....
.....
.....

Deze foto is stiekem genomen; de fotograaf heeft zijn camera verstopt in een tas. Waarom in het geheim?

.....
.....
.....

Vanaf het voorjaar van 1942 worden Joden in concentratiekampen in Nederland ondergebracht. Vaak is dit kamp Westerbork in Drenthe, soms kamp Vught in Noord-Brabant. Hier vandaan worden de Joodse gevangenen naar concentratie- of vernietigingskampen in Duitsland of Polen gedeporteerd. Waarom worden ze eerst in een concentratiekamp in Nederland opgesloten?

.....
.....
.....

Bron 6. foto kamp Vught

Vader, moeder, Wanda en Ernst worden meegenomen naar kamp Vught. In kamp Vught krijgen zowel moeder als vader leidinggevende functies in de eigen Joodse kamporganisatie. Daardoor kunnen de gezinsleden elkaar vaak zien. Is dit een gemiddelde situatie voor een Joods gezin in kamp Vught? Leg uit, en gebruik de extra informatie op de website.

.....
.....
.....

Bron 7. plattegrond

Wanda hoeft niet mee met het Kindertransport omdat ze ouder dan 16 is. Ernst ontloopt het transport ook. Drie maanden later moeten ze toch nog weg, via Westerbork naar Auschwitz.

Ernst herinnert zich: *“De nacht voor vertrek hebben we met mijn moeder op de appèlplaats zitten praten. Het was een prachtige heldere nacht en moeder vertelde ons alles wat we nog van het leven moesten weten. Heel diep ging het: over politiek, seks, idealen, levensinstelling.”*

Wat zegt deze bron over sociaal milieu en opvoeding van Wanda?

.....
.....
.....
.....

Wat kun je uit dit citaat afleiden over de verwachtingen van Wanda's moeder over de nabije toekomst?

.....
.....
.....
.....

Zoek op de plattegrond de appèlplaats op. Wat is de functie van een appèlplaats?

.....
.....

Bron 8. foto transport

In september 1943 moeten Wanda en Ernst naar Westerbork, en hier vandaan naar Auschwitz. Elke dinsdag vertrekt een trein vol kampgevangenen richting 'het Oosten'. Deze foto is afkomstig uit een film die in kamp Westerbork is gemaakt. Beschrijf drie details die jou opvallen.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Hoe kan het dat deze film is gemaakt? Zoek op internet met o.a. trefwoord 'Breslauer'.

.....
.....
.....
.....

Bron 9. foto Auschwitz

Wanda en Ernst komen na een afschuwelijke treinreis van drie dagen aan in Auschwitz. Ernst neemt afscheid van zijn zus. Wanda overlijdt vijf maanden later aan tyfus in het kamp. Ernst vertelt later dat hij bij het moment van afscheid nemen al dacht dat dit voorgoed zou zijn. Waarom zou Ernst dit voorgevoel hebben gehad?

.....
.....
.....
.....

Hebben vader en moeder het overleefd? Zoek op www.joodsmonument.nl

.....

Wat gebeurt er op deze foto?

.....
.....

Verklaar het verschil tussen de overlevingskansen na aankomst in Auschwitz-Birkenau en na aankomst in Sobibor.

.....
.....
.....
.....

Dit is een uitzonderlijke foto. Leg uit (pak bron 5 erbij).

.....
.....
.....
.....

Bron 10. foto neven en nichten

Op deze familiefoto staan de neven en nichten Verduin. Staand, bovenste rij: Wanda, Bernard, Frits, Elisabeth, Caroline, Jacques. Zittend, onderste rij: Ernst, Ina, Emile, Wouter, Herman.

Slechts 3 van de 10 hebben de Holocaust overleefd: Ernst, Ina en Emile (zus en broer). Veel Joodse families zijn heel klein na de oorlog. Hoe zou dat voelen voor een overlevende?

.....
.....
.....
.....
.....
.....